

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Égész évre . . .	16 kor. — fill.
Negyedévre . . .	4 „ — „
Helyben házhoz hordva:	
Égész évre . . .	20 kor. — fill.
Negyedévre . . .	5 „ — „
Vidékre postán szállítva:	
Égész évre . . .	24 kor. — fill.
Negyedévre . . .	6 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVÁRAD, szept. 19.

A vén bakkancsos és fia a huszár.

Nem nehéz kitalálni, hogy városunk szeretett képviselőjéről, Tisza Kálmánról és fiáról, a biharmegyei szabadelvű párt szeretett elnökéről, Tisza István grófról van szó.

Az egyik nagy taktikus volt hajdanában. Tizenöt évig állott Magyarország kormányrudjánál, tizenöt évig volt generális. Akkor a rokkantak közé, a bukott miniszterek listájára került s hivei megfizették az »agg generális« névvel, míg ő maga nagy szerényen csak a vén bakkancsos közvitéz szerepét tulajdonítja magának.

A fia, az már egészen más. Azt úgy tekintik a hivei máris, mint jövő generálissá, a kit előre felültettek a nagy hír paripájára s huszárnak tettek, hogy legalább legyen oka a lóról beszélni szegény gyalogos embertársaival. A generálisságtól — minden biztató szózat ellenére — még nagyon messzire van; a biharmegyei szabadelvűpárt elnöksége legfeljebb holmi kis címzetes káplárságnak felel meg.

Milyen szép is az, ha egy pártban, egy családban ilyen szépen el van osztva a lovasság és gyalogság szerepe!

A támadást egészen a taktika szabályai szerint végzik, a mint az az önkéntesi iskolákban rövid kivonlatban előadatik. Előbb jön a lovasság, aztán a gyalogság. Itt is előbb járt a huszár, most felvonul az ősz bakkancsos.

Komoly ütközetnek kell annak lennie, a melyet ilyen tervszerűen folytatnak. Apró csatározások folynak az egész országban: liberális lapok és lapocskák fekete betűi elsárgulnak, mikor az ellenfél ellen sorakoznak. Vannak kémekek és denuncziálók is: a Magyar Szó et Co igyekeznek hó alól is parazsat piszkálni s becsületes hazafiak, tiszta intézmények békés életébe a gyanúsítás, rágalom tüzet vetni.

A szárnyakon harcolnak a »kevésbé megbízható elemek«: Apponyiék, bár ezek igyekeznek megbízhatóságukat mindenképpen kimutatni. De a derékhad itt támad, Biharban, a Tiszák ősi fészkeiben.

Miért választották a támadás helyét éppen itt?

Hiszen régen elmúltak azok az idők, a mikor Bihar megye — az egész megye — a magyar alkotmányának valóságos védőbástyája volt.

Talán alig tudja már valaki azt a fényes szerepet, a melyet közvetlenül 1848 előtt Biharvármegye nemessége a magyar közéletben játszott. Még emlegetik a »bihari pontokat«, de ki tudja, hogy azok Magyarország államiségének lényeges föltételei voltak, a melyekért az egész ország lelkes visszhangját felidéző hatalmas beszédeket tartott a hajdani Tisza Kálmán? Csak a szeptet ismerjük, a melyre az elvek felakasztattak, csak annyit tudunk, hogy Bihar a Tiszák vármegyéje s azzal eleget tudnak.

És mégis, alig egy negyedévvél a gróf-huszár attakja után, itt a gyalogság rajtárajtája.

A huszár-attak nem sikerült. Vagy inkább rosszul sikerült, a mi egyre megy, Az ellenfélnek nem ártott semmit, ellenben a saját tábora felé talált vagdalkozni s a szárnyakon harcoló nemzeti vitézeknek kellett egy kis visszavágással észre téríteni. Ezt a balsikert kell most a vén bakkancsosnak kiköszörölnie, ha sikerül.

Sikra kell szállania, hogy a generálisi tekintély alatt egyesítse az egész hadsereget, gyalogságot és lovasságot, derékhadat és szárnyakat, hogy a közelgő döntő ütközetnél egyetértve, a diadalreményével működhesse.

Vajjon fog-e sikerülni? Vajjon meglesz-e a mai beszédnek ez a hatása?

Attól tartunk, a generális addig emlegette: én csak egyszerű közlegény vagyok! míg végre mindenki elhiszi. Már a fogadtatás sem volt generálisi. Majdan küldöttségek, dísz-szónoklatok fogadták az ünnepélyesen bevonuló vezért, most jobbnak látta csendben, váratlanul behuzódni hivei közé. Zászlók üdvözölték a házak tetejéről, ma csak a bankett szalvétái fognak lobogni. S a fehér zászló egy hadsereg kezében a véget jelenti mindig.

A beszéd től sem várunk semmi nagyobb hatást. Tudjuk mindnyájan, hogy a szabadelvű pártban megindult a bomlás, a kiválás folyamata. A tulzó liberálisok és mamelukok kezdik elkülöníteni magukat Széll Kálmán hiveitől s ezt az elkülönítést feltartóztatni nem lehet. Tisza vagy egyikhez csatlakozik, vagy másikkal; mindkettőnek nem lehet generálisa. Ha pedig nem akar egyikhez sem állani, hát akkor marad a két szék közt a földön

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Borus napok.

(Naplótörések).

Írta: Deér.

Szürke, homályos felhők kóvályognak az égen. Valami nyomasztó, fullasztó csend ütött tanyát az egész természetben, mintha minden gyászolna egy nagy, egy kedves halottat. Szomorúság, néma kétségbeesés ül mindenben.

És ez a néma kétségbeesés, ez a szürke gyász beleszűrődik a lélekbe, átjárja a test minden idegét, ránehezedik az agyra és homályos, zavaros gondolatokat teremt.

Én is érzem, hogy lelkem mintha fáradt lenne, agyam mintha homályosulna. Sötét, zibabasztó gondolatok kavarognak agyamban, mint azok a szürke áttörhetetlen felhők ott az égen.

Küzdeni szeretnék velük; elűzni magamtól a kétségbeesést, felrázni magam ebből a néma, kínos lethargiából. Hasztalan . . .

Újra érzem, hogy hiába minden. Keresem a fényt, a melegséget és nem találom, csak úgy, amint kerestem eddig a boldogságot és nem találtam.

Valami név nélküli undor, valami megnevezhetetlen ellenszenv tartja fogva a lelkem. Nem most költözött bele, nem egyszerre foglalta el. Lassankint hódított tért magának, úgy csepe-

gett szemenként és így cseppenként fagyott bele a lelkembe s most erős, szilárd.

Hiába küzdöttem ellene — hiába. Azt hittem bárgyúságomban, hogy a zaj, a mámor, az örökös dorbézolás jó orvosság lesz. Én együgyű! A salakban, a piszokban hittem feltalálni a vigaszt, az eszmét . . .

Féktelen szenvedélyvel dorbézoltam át a hosszú éjszakákat, mámorba fojtottam kétségbeesésemet, kacagtam a többikkel együtt. Pillanatra elfogott a mámor, feledtem mindent, csak a jelent láttam, a kiélt, festett arcokat, a haszonleső, koncz után éhező alakokat. De ez csak egy pillanatig tartott, vagy még tán addig se. És utánna csak annál égetőbb szomjúság gyötört. Megundorodtam magamtól, meg azoktól a léha, elzüllött alakoktól, kik minden lépten-nyomou utamba akadtak.

Lelkemet csak újra megragadta a kétségbeesés, és undor minden iránt. És ilyenkor futni, menekülni szerettem volna magam elől. Éreztem, hogy valami név nélküli vágyódás él lelkemben. Kerestem, kutattam valamit . . .

Hosszu, gyötrelmes éjszakákon keresztül álmatlanul, megtörve, lázas agyam egész erejével kutattam az ismeretlen valami után. Valami tiszta, fenséges, eszményi után, a mi egyszerre elfeledtetne velem mindent, mi gyötör, mi éget. Hasztalan!

Hiába kerültem eddigi életem megszokott alakjait, hiába menekültem a piszoktól, a fertőtől, hiába kerestem a magányt, a néma

csendet. Hasztalan fáradság, hiábavaló erőlködés.

Lelkemben csak tovább rágódott a kétségbeesés, az undor s mind mélyebb gyökeret vert ottan. Szinte láttam előre sorsomat és megremegettem.

Mint a vízbefuló kapkodtam minden szalmaszál után, hogy felrázzam magam, hogy újra ember legyek. Mindhiába.

Ha egy pillanatra éreztem is erőt lelkemben, ha egy röpke percze fel is támadt bennem a férfi, ez csak addig tartott, míg fel nem tűnt előttem újra az ő alakja csábos mosollyal az ajkán. Ez ellen nincs erőm küzdeni — érzem, tudom.

Pedig nem érdemli meg, hogy gyötörjem magam miatta, hogy megfélekedzem emberi méltóságomról, mindenről. Megesalt, elhagyott, elfelejtett s vége. Én is elfelejttem, kitépem lelkemből még emléke utolsó fellobbanását is csak úgy, mint kiszórok fiókból minden reá emlékeztetőt, minden fonnyadt virágot, minden szalagrongyot, minden sort, mely reá emlékeztet.

Dőre, hasztalan törekvés. Tépd ki a viruló virág gyökerét és kívánd, hogy tovább viruljon, illatozzék. Banális, esztelen kívánság.

Az enyém is az volt. Az emlék nem pusztult. A kétségbeesés nem hagyott el, csak kísért tovább, mint sötét, fenyegető árny.

Es én mégis szabadulni akartam tőle. Futni, menekülni messze, messze, olyan helyre,

s vezényelhet saját magának és nagyváradi hűséges hiveinek.

De bármelyik irányzat kerül is túlsúlyra a liberális pártban: Tisza Kálmán többé nem jut vissza a generálisi székbe. Lefele folyik a Tisza, nem folyik az többé vissza.

Tudják ezt hivi s éppen azért reménykedve tekintenek a vén bakkancsos fiára, a huszárra. Ha egyszer abból generális lehetne . . .

Pedig hát a multkori manővere nagyon visszafelé sült el s az ilyen lövésért nem előléptetés jár jutalmul.

Szóval: a multkor meggyőződhattünk róla, miért nem lesz a huszárból generális; most majd megtudjuk, miért marad az ősz generális mindig csak vén bakkancsos.

Oláh-kérdés a jogakadémián.

A jogászok közt jelenleg folyó elkeseredett választási előkészületek közt újra felszínre került az ottani oláh ifjak helyzete. Ebben az ügyben lapunk más helyén hoztuk az oláh ifjak nevében *Scopul* József joghallgató nyilatkozatát s ahhoz most nem akarunk hozzászólni. Az abban felhozott tények megvitatása nem tartozik hozzánk. De tartozunk a következő igazságok elmondására:

A jogakadémia első emeletén, a lépcső alatt nagyobb tűres tér van. Itt szoktak összegyűlni az oláh jogászok, jelenleg szám szerint valami 40-en s ott töltik az időt, kizárólag egymással és csak oláhhul társalogva. Soha a magyar jogászokkal semmiféle ügyben együtt el nem járnak, semmiféle jogász-mulatságon, vagy jogász-felolvasáson fel nem lépnek, a min nincsen mit csodálkozni, hiszen a magyar és oláh jogászok egymást még névről is alig ismerik. Évek sora óta egyszer kerültek össze, abban sem volt köszönet. Értjük a Bolcas-ügyet.

Hogy honnan támadt ez a ferde helyzet? Azt bajos megmagyarázni. Nemzedékről nemzedékre száll a névtelen gyűlölet s a román ifjak közt nem akad egy erősebb lélek, a ki megkérdézné társaitól:

— Hát van alapja ennek a helyzetnek? Gyűlölnék minket a magyarok? Szólanak ellene, hogy tőlük különválva, mindig oláhhul beszélünk, külön oláh bált rendezünk? Nem lenne méltányos dolog keresni valami összekötő kapcsot a magyarokkal.

E helyett tovább terjesztik azt az áldatlan visszavonást, a melynek utóvégre is nem a magyarok látják kárát; míg az egyetértő munkálkodásnak az oláhokra meglenne az az eredménye, hogy legalább megtanulnának folyékonyan magyarul.

Éppen azért az akadémiai ifjuság érdekében helyesnek tartanók, ha az oláh ifjak belépének az ifjúsági egyesületekbe, de *csak minden fenntartás nélkül*. Az említett nyílt levélből látható, hogy valami tárgyalások folytak velük, a melyek alapjául az szolgál, miszerint az oláhok *mint nemzetiségi párt* lépnek be az egyesületbe. Ezt határozottan elítéljük. Magyarországon semmiféle nemzetiségi pártoskodásnak, semmi nemzetiségi paktálásnak helye nincs s épp azért Sebő Mihály pártja a leghelyesebben járt el, mikor a tárgyalásokat meg sem kezdte. De azért meg vagyunk győződve, hogy ha a román ifjak egyenként belépnek a jogakadémiai egyesületekbe, ezt a belépésüket sohasem fogják megbánni s a magyar ifjak tapintata és ismert udvariassága fog módot találni, hogy a kezdet tagadhatatlan nehézségein mindkét felet tulsegítsék.

Ismételjük: az oláh ifjak érdekében áll s tőlük függ minden.

Biharmegye közgyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

Ritka alkalommal gyűltek még össze Bihar-megye törvényhatósági bizottságának tagjai oly nagy számmal, mint tegnap.

Az érdeklődés központja természetesen Tisza Kálmán volt, no meg a holnapi beszéde. A vonásából próbálgatták kitalálni: milyen beszédet fog mondani; keményet, szigorut, vagy kellemeset, behizelgőt? Egy volt a bizonyos, hogy a beszéd beharangozó lesz a választásra.

A beharangozás egyelőre a bizottsági tagok nagy számában mutatott fel eredményt.

Ott voltak:

Bán Sándor, Balázsházy Iván, Balogh János, Balogh László, ifj. Balogh László, Balogh Lajos, Baranyi András, Benesik Sándor, Beöthy Lajos, Beczky Géza, Bernáth István, Bodó Bertalan, Bujdosó Sándor, dr. Buder Ferencz, Bügler Jakab, Biszterszky Iván, Cziffra Gerő, Cziffra Kálmán, Csapó Sándor, Csapó Dezső, Ciumpé Tivadar, Dávid Gyula, Dobozy Kálmán, des Echerolles Kruspér Károly, Fassie Tódor, Fássy Lajos, Filip Sándor, Friedman Benő, Fráter Kálmán, Géczy Lajos, dr. Gyöngyösi István, Hegyesi Kárton, Hirschman Konrád, Horváth Endre, Hraniczky Károly, Jancsó Dezső, Jelinek Géza, Jerzsák István, Juricskay Dezső, Kacsvinszky Andor, Kenéz János, Keszthelyi Zoltán, Kékuss István, Kikinday Gyula, Klobusitzky Tibor, Kolontáry János, Korda Andor, Kovács Gyula, Körösi Sándor, Lázár Zoltán, Lovassy Ferencz, Lovassy Sándor, Markovics Antal, id. Markovics Károly, Mátray István, Márkus László, Mezey József, Miskolczy Ferencz, dr. Miskolczy Arpád, ifj. Móricz Pál, Mózes Imre, Mütter Ferencz, Nadányi Jenő, K. Nagy Endre, Nagy Márton, Nagy Imre, Nagy István, Nagy János, Nagy Ferencz, Náduvary Lajos, Oláh Károly, Olasz Gyula, Ötvös Gyula. Pap János, Pakala Tamás, Platthy Miklós, Popeszku Mihály, id. Puskár Dávid, Reinle Gyula, Roxin György, Schlauch Nándor, Schvarecz Ferencz, Schvarecz Miksa, Szabó János, Szabó József, Szathmáry Király Andor, Szathmáry Sándor, Szántó Jakab, Szártory Dezső, Szele György, Széchenyi Jenő, Szigethy Elek, Szoboszlay Sándor, Szunyogh Péter, Szunyogh Lóránd, Szunyogh Zsigmond, Telegdi József, Tisza Kálmán, gr. Tisza István, Rigó Ferencz, Tóth Dezső, Udvarhelyi Béla, Vatay Gyula, Vidovich György, Wallner Odón dr., Weisz Jakab, Weiszlovits Gyula, Zathureczky Albert, Zigre Miklós, Zsigó Endre.

A közgyűlésen *Beöthy* László dr. főispán elnökölt, jobbján ült *Tisza* Kálmán, a ki a közgyűlést mindvégig figyelemmel kísérte s fel is szólalt. *Tisza* István gróf szintén részt vett a tárgyalásban.

A közgyűlést a főispán nyitotta meg pontban 9 órakor. Az alispán időszakos jelentését tudomásul vették s Bihar-megye volt főispánjának, Szilágyi Józsefnek kiváló érdemeit jegyzőkönyvileg megörökítették. A királynak, 70. születésnapja alkalmával hozzá intézett szerencsekívánatokra adott köszönő választát állva hallgatták végig s hódolattal tudomásul vették.

Az elhalálozások következtében megüresedett választott bizottsági taghelyek betöltése céljából, az új választások határidejéül folyó évi október hó 25-ik napja tűzetett ki, válasz-

hol semmi sem emlékeztet rá. És én mentem, otthagytam a kábító zajt, a mámorító élvezet s menekültem, futottam messze.

Most itt vagyok egyedül, magamra hagyva. Csak magamnak élek úgy, a hogy nekem tetszik. Munkát kerestem és találtam. Lázás mohósággal estem neki. Verejték gyöngyözött homlokomról, tenyeremet feltörte a munka és én csak dolgoztam tovább, mint a béres, ki garasából él, melyeket véres verejtékekkel szerez meg napról-napra. Mintha szükségem lett volna rá.

Egyszer csak megkap az emlék, feltámad az undor és én otthagytam a munkát, letöröltem verejtéktől gyöngyözött homlokom. És újra csak átjárja minden idegemet a gondolat hiába: . . . hasztalan . . .

És én futok, menekülök a helyről. Elrejtőzöm a legsötétebb zugba és átengedem magam a kétségbeesésnek, az örületnek.

Itt vagyok egyedül. Legalább egyedül hiszem magam, pedig nem úgy van. Lükettő, lázas agyam alakokat varázsol elém.

Amott a szoba szögletében látok egy alakot. Nem él. Mozdulatlanul fekszik fekete, gyászos ravatalon. Arcza sáppadt, halavány; szemei lezárva, beesve; kezei összetéve. Az anyám . . . Az első fájdalom, mire emlékszem, az ő halála.

Amott is áll valaki: Egy férfi. Szemeiben végtelen fájdalom, lemondás. Mintha intene, mintha szólna. Szavai tompa zugásként hatolnak hozzám, értenek űket összezavarom és csak

nézek, nézek. Nézem azt a férfias alakot, azt a megtestesült fájdalmat. Még egy pillantás és eltűnik. Mellettem megy el s közel hozzám megáll. Tekintetében, mit reám szegez, mérhetetlen fájdalom. És most hallom szavát. Lágyan csendül meg, mint hajnali harangszó. Ezüst csengés e hatalmas, erős férfiú ajkáról.

— Fiam, szegény, nyomorult fiam, hát beteljesült, a mitől féltettelek. A kétségbeesés környez és te nem tudod, hol keresd a vigaszt, a feledést. Szegény fiam, szegény fiam . . .

És eltűnik, mint a többi sok egymásután. Ez atyám volt. A második kínos fájdalom, mely lelkemben él, mely gyötör, kínoz.

És utánna még sok más alakot látok. Valamennyi egy-egy emlék a multból, fájdalom, gyötör emlék. Az első, második emlék után jön a többi sorban egymás után.

Es utoljára jön egy, a legkínosabb, a legfájdalmasabb a sok után — az utolsó. Mosolyog olyan észbontóan, csábosan, mint láttam őt utoljára. Karjait kitarja felém és én odarohanok hozzá. Űres, életnélküli phantom, . . . semmi . . .

Felkaczagok. Hát csak képzelődés volt, csakhogy jobban égjen az a seb ott a lelkemben, csakhogy újra gyötörbben, kínosabban érezzem az undort, a kétségbeesést, mely rágódik bennem, és megemészt.

Hol kerestem a világosságot, hol találok meg a megnyugvást? . . .

Tekintetem mintegy önkénytelenül odatéved a falra és én gyönyörrel, kéjjel rohanok

oda. Kezembe veszem azt a csillogó szerszámot, csókolom, becézgetem, mint az anya kedvenccét, mint a fuldokló a megmentőjét.

Meg van a nyugalom, megtaláltam a szabaditót! Oh én botor, hogy eddig nem gondoltam rá. Ez kell nekem, ez megadja, a mit eddig hasztalan kerestem. Egy ostoba ólomdarab véget vet e sok gyötoremnek.

Szinte kéjelgek a gondolatától is. Ugy érzem magam, mintha hosszú, nehéz álomból ébredtem volna fel.

De még várjunk! Lelkem hadd fűrdődjék a megsemmisülés gondolatában, hadd kaczagjon a mult kínoz, gyötör emlékeim. — Oly jól esik ez.

Még egyszer végig járom az ismerős tájat, elbucszom a fáktól, el a csengő csermelytől, ez édes, boldog emlékeim a fiatalos szív ábrándjainak.

Bejárom az eddig otthont adó termekbe, melyek tanui voltak kínoz fájdalmaimnak. Bucsut veszek minden butor darabtól, többé úgy sem látok semmit. Mily boldogság tudni azt, hogy vége a szenvedésnek, a gyötoremnek.

Utoljára egy kis fehér szobába érek. Az anyám szobája volt ez, mikor még élt. Minden úgy van benne, amint ő hagyta. Asztalán fekszik imakönyve, egy elsárgult, fakó könyv.

Megnézem . . . Megremegek. Mintha anyámat látnám galambösz fűrtjeivel, átszellemült, imádkozó arccal. Tekintete a magasban jár. Én is követem e tekintetet.

tási elnökül pedig, a lessi kerületbe: Körffy Károly, az esztári kerületbe: Somogyi Béla, a révi kerületbe: Bernáth István, az urszádi kerületbe: Végh József bizottsági tagok küldettek ki.

A számonkérőszék jelentése — tudomásul vétetett.

A vármegye házipénztárának 1901. évi költségelirányzata elfogadtatott.

Az 1901. évre szükséges közszükségleti pótdó névszerinti szavazás mellett 95 szavazattal, 8 szavazat ellenében 4 és fél százalékban állapított meg.

Az 1901. évre a jegyzői nyugdíj pótdó 1 százalékban, a katonabeszállásolási pótdó pedig fél százalékban — egyhangulag — állapított meg.

A tiszti nyugdíjalap 1901. évi költségelirányzatának megállapításáról szóló jelentés tudomásul vétetett.

Miniszteri leiratok.

A községi közigazgatási tanfolyamok felállításáról szóló belügyminiszteri körrendelet meghirdetettik.

A jegyzői munkadíjakról szóló és észrevételezett szabályrendelet, az e célra alakított küldöttségnek kiadatott.

Verner Kálmán élesdi szolgabírónak ügyési teendőkkel történt megbízása tudomásul vétetett.

Az élesdi főszolgabírói laknál szükséges pótmunkálatok engedélyeztettek.

Özv. Paschali Viktorné segély iránti kérvénye elutasított.

A nagyszalonta-sarkadi ut állami közötti minősítésére irányuló kérelmet elutasító keresk. miniszteri leirat tudomásul vétetett.

A közúti szállításokról és építkezésekről szóló szabályrendelet módosítása elfogadtatott.

A vámszedési jogok engedélyezéséről szóló keresk. miniszteri leirat az alispánnak kiadatott.

A faiskolákról és fásításokról szóló szabályrendelet módosítás végett az alispánnak kiadatott.

Az Ér szabályozásával járó előmunkálatok költségeinek előlegezéséről szóló földmivelésügyi miniszteri leirat, az érdeklettekkel közöltetik, s a vármegye közönsége a miniszternek köszönetét fejezi ki.

Az állatorvosi közszolgálat államosításáról szóló földmivelésügyi miniszteri felhívás folytán:

És szemem odatapadt a Megváltó képére. Ott látom függni az Istenembert. Lelkem megreng. Mintegy önkénytelenül nyulok az asztalon fekvő könyv után, az anyám imakönyve után. A betűk összefolynak előttem, csak egy szót értek meg belőlük.

És e szavakból megértem azt, hogy anyám utolsó óráiban értem, az én veszendő lelkemért imádkozott.

Hideg fut végig tagjaimon, agyam zsibbadni kezd, egész valóm forrongásban van. És csak azt tudom, hogy ott térdelek az Istenember képe előtt és imádkozom csak úgy, mint régen, mikor még az édes anyám után gogyogtam az egyik szót a másik után...

Ujra ember vagyok. Megtaláltam, mit oly soká hiába kerestem. Megtaláltam a hitet akkor, mikor már elvesztettem a reményt, mikor már kihalt szívemből a szeretet. Az én édes anyám emléke megmentett, életet adott másodszer. És én áldom emlékéit, hogy megmutatta a vigaszt, hogy kiölte lelkemből a kétségbeesést. Érzem, hogy a hitből újra fakad lelkemben a remény, újra hajt a szeretet.

Csak mosolygok a mult fájdalmain. A szürke, homályos felhők eloszlottak és előragyogott a bűvös-bájos napsugár.

És a ködös, borus napok után a napsugárban új életre ébred minden...

minden főszolgabírói hivatal mellé 1—1. valamint a vármegye alispánja mellé egy (kizárólag Bihar vármegye területére kijelölt hatáskörrel felruházandó) állami állatorvos kirendelésére kérelmezett, azon kijelentéssel, hogy ezek hivatalos helyiségéről a lehetőséghez képest gondoskodás tétetik.

A szarvasmarha tenyésztéséről és a kéjelgési ügyről szóló szabályrendeletek, az alispánnak kiadattak.

*

Tudomásul vétettek:

Győrvármegye átirata, a közigazgatás egyszerűsítéséről;

Győr sz. kir. város átirata, a tisztviselők vasárnapi munkaszünetéről;

Szatmár vármegye átirata az állami állatorvosi intézményről;

Maros-Torda vármegye átirata a hazai ipar pártolásáról;

Krassó-Szörény vármegye átirata több főjegyzői állás szervezéséről;

Pécs város átirata a köztisztviselők községi teherviseléséről.

A közigazgatás 1900. első félévi állapotáról szóló jelentés.

A b.-bőszörményi gazdaközönségnek nyugoti fajmarha tenyésztésre irányuló kérelme az alispánnak adatott ki.

Ber.-Ujfalu község terhéről leirt állami adók után esedékes vármegyei pótdók leirattak.

A vármegyei mezőgazdasági alap 1899. évi számadása — jóváhagyott.

A vármegyei gazdasági egyletnek, a közpénzek elhelyezésére irányuló kérelme, az alispánnak adatott ki.

Az 1900. évi IX—XXII. t. cikkek meghirdetettek.

Az 1901—1902. évi közúti költségelirányzat megállapítottatott s a kereskedelemügyi miniszter az eddigi 20.000 korona államsegélynek 30.000 koronára való felemelése iránt felkértek.

Tudomásul vétetett, az alispánnak a bihardiőszegi m. kir. vinczellér iskolánál és a m. kir. honvéd hadapród iskolánál létesített alapítványi helyek betöltése iránt tett intézkedései — ugyisint a községi munkás segély alapokra vonatkozó jelentése.

Jezerniczky Dénes és Darabant Endre szolgabírók költségek elvégzése megállapítottak.

Tudomásul vétettek, a vármegyei házi és gyámpénztárak megvizsgálásáról, valamint az egyes tisztviselők részére engedélyezett szabadságidőkről szóló alispáni jelentések.

Dávidházy János szolgabírónak és Balogh Elemér aljegyzőnek 6—6 heti, Markovits Manó közigazgatási gyakornoknak 1 évi, és Székely József járási irnoknak 3 hónapi szabadságidő engedélyeztetett.

A csehi-i körjegyzőségben megejtett köri szülésznői választás megsemmisített.

A k.-tarjáni körjegyzőségben szervezendő jegyzői irnoki állásra vonatkozó szabályrendelet pótlásra visszaadott.

Pusztá-Ujlak község és a magyar aszfalt részvénytársaság között kötött szerződés visszaadott.

A Bogdán-Szövőrhely községben megejtett bírói választás helyben hagyott.

Vércsorog községnek állami iskola létesítése ügyében hozott határozatai jóváhagyattak. K.-Topa községnek a faiskola ügyében hozott határozata az alispánnak kiadatott.

Az élesdi és margittai járások főszolgabírói által kérelmezett irodai berendezési tárgyak beszerzése engedélyeztetett.

Mező-Keresztes község utépítési kölcsön ügye jóváhagyott.

Csökmő községnek csatornázási ügyben hozott határozata jóváhagyott.

B.-Ujfalu községnek piaci helypénz szabályzata — némi módosítással — helyben hagyott.

Darvas és Zsáka községeknek, a darvasi hidvám megszüntetését kérő folyamodványai — elutasítottak.

Darvas községnek utca-rendezés ügyében hozott határozatai — jóváhagyattak.

B.-Udvári község határozata a körorvosi lakás újra építetése ügyében — némi módosítással — jóváhagyott.

A szerepi jegyzői földek váltásárára vonatkozó határozat — jóváhagyott.

Csalános községnek telekkönyvi rendezés ügyében hozott határozata — jóváhagyott.

Konyár község kölcsönügye, jóváhagyott.

A kuraczei körjegyzőségnek egy faiskola létesítésére vonatkozó kérvénye az alispánnak kiadatott.

Székely Sándor vicinális közúti mérnök fizetése 200 koronával, utiátalánya 400 koronával felmeltetett.

Az érmihályfalva-ottományi községi közlekedési közút kiépítése tárgyában az érdekeltek községek által hozott határozatok — jóváhagyattak.

Hegyesi Pál közigazgatási gyakornok, közgyűlés folyamán kinevezett tisztviselői aljegyző, a hivatalos esküt letette.

Sertés-hizlaló telep Nagyváradon.

Nagyvárad közigazgatási helyzetére rendkívül fontos értekezlet volt tegnap délután a vármegyei ház kistermében, a melyen Nagyvárad városa és Biharmegye irányadó férfiai jöttek össze, hogy megbeszéljék egy nagyobb szabású sertés-hizlalda felállítását.

Az értekezleten jelen voltak:

Tisza Kálmán, gr. Tisza István, Beöthy László, Radnay Farkas, dr. Bulyovszky József, Szunyogh Péter, Telegdi József, Hlatky Endre, dr. Berkovits Ferencz, Bertsey György, Mihelyi Adolf, Huzella Gyula, Hegyesi Márton, Papp Imre, Óváry Sándor, dr. Hoványi Géza, dr. Sarkadi Lajos, Ternyei Antal, Nagy Márton, Csapó Dezső, Markovits Antal, Markovits Károly, Kornstein Hermann, Kugler Albert, Reismann Mór, Száhlender Károly és még sokan.

Dr. Bulyovszky József nyitotta meg az értekezletet s felkérte gr. Tisza Istvánt az értekezlet céljának előterjesztésére.

Gróf Tisza István előadta, hogy célba vett egy nagyobb szabású sertés-hizlaló telep felállítását Nagyváradon. Fejtegeti a csapást, a mely a sertésvész által sujtotta az ország gazdaságát. Helyes tendenzia a minisztertől, hogy az ország több helyén hizlalótelepeket óhajt felállítani. Ez állategészségügyi tekintetben is fontos, mert a hizlaldák kellőleg be lesznek rendezve. Előbb Szalontán akarták a sertés-hizlaldát felállítani, de tekintettel a sertésvészre, olyan helyet választottak, a hova távolabbról is lehet sertéseket szállítani. Nagyvárad ugy vasuti összeköttetésénél, mint vidékénél fogva teljesen alkalmas, közbe esik az egész erdélyi sertésforgalomnak. Mint központnak, a helyi fogyasztása is fontos a hizlaldára. Felkéri a jelenlevő miniszteri kiküldöttet, hogy szóljon mint szakférfi a kérdéshez.

Lestyánszky Sándor miniszteri szaktanácsos három kérdést emel ki, a melyek feltételek. A hizlalda állami állatorvos felügyelete alatt áll; a vásárrendtartást a miniszter állapítja meg. A hizlaló tervezetét a miniszter már kidolgoztatta. Igérheti a miniszter nevében, hogy mihelyt az építkezések meglesznek, a felügyeletről gondoskodik.

Ezután Kornstein Hermann, mint előadó szolgált teljes felvilágosítással a tervbe vett hizlaló telepre vonatkozólag. Javasolja, hogy részvénytársaság alakuljon 5000 drb 100—100 frt névértékű részvénytulajánossal. A várostól 10 katasztrális hold földet kérnek ingyen, továbbá adómentességet és a szükséges homokot ingyen. A tervet Faragó miniszteri tanácsos elkészítette; e szerint az építkezés 410,000 koronába kerülne s 12,000 drb sertést lehetne benne hizlalás végett elhelyezni. Az államtól kérnek ingyen vasuti vágányt a telepre, terményszállításához fuvardíj kedvezményt. A befektetés törlesztése, fenntartás évi 16,000 korona, egy malom 10,000

korona, szóval a személyzeteket is hozzáadva, az összes kiadás 34,800 korona. Bevétel: évi 24,000 drb. sertés hizlalásából 73,000 korona; örölsből 36,000 korona, más jövedelmekkel együtt 90,400 korona s így marad mintegy 50,000 korona tiszta évi jövedelem. Végül indítványozza, hogy egy végrehajtó bizottságot küldjenek ki.

Kugler Albert azt tartja a legfőbb dolognak, hogy hol veszünk kellő mennyiségű vizet.

Dr. Bulyovszky József ezt most nem bolygatja. A szakértő kiválasztja azt a helyet, a mely a legalkalmasabb.

Dr. Berkovits Ferencz: Ma még a helyre nem lehet határozni. Itt csak annyit mondhatnak, hogy az eszme tetszik s azt elfogadják. Küldjenek ki egy végrehajtó-bizottságot.

Dr. Sarkadi Lajos mint a keresk. és iparkamara tisztviselője örömmel üdvözlö az eszmét, a mely jótékony kihatással lesz közgazdasági viszonyainkra. Indítványozza, hogy szavazzanak köszönetet mindazoknak, a kik a mozgalmat megindították. (Helyeslés.)

Gr. Tisza István elnök ezután kimondja a határozatot, a mely szerint az értekezlet az eszmét üdvözlö s a magáévá teszi.

Ezután a végrehajtó-bizottságot a következőkép alakították meg: elnök **Telegdi József**, alelnök **Hlatky Endre**, előadó **Kornstein Herman**, jegyző **dr. Gyémánt Jenő**, tagok: **gr. Tisza István**, **Markovits Antal**, **Szabó József**, **Beöthy László**, **Szunyogh Péter**, **Schwartz Ferencz**, **Szunyogh Zsigmond**, **Wertheimstein Alfréd**, **dr. Bulyovszky József**, **Géczy Lajos**, **Papp Imre**, **Hajós Izsó**, **Lévay Zsigmond**, **dr. Berkovits Ferencz**, **Reismann Mór**, **Ternyei Antal**, **Schvarcz Márton**, **dr. Hoványi Géza**, **Fleischhacker Gyula**, **Mihelyi Adolf**, **Gyémánt Mihály**, **dr. Várady Zsigmond**, **dr. Radó Ignác**, **dr. Márkus László**, **Weingärtner Andor**, **Pókay Dezső**, **Sternthal Farkas**, **Lichtmann Menyhért**, **Hirschmann Konrád**, **Janky József**, **dr. Sarkadi Lajos**, **Alexander Lajos**, **Tóth Mihály**.

A végrehajtó-bizottság szeptember 23-án, vasárnap délelőtt 10 órakor a megyeház kistermében ülést tart.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Szept. 21. A biharmegyei nőegylet vál. ülése d. u. 4 órakor az árvaházban.
Szept. 22—23. Lóverseny Nagyváradon.
Szept. 25. Az iparos ifjak szüreti mulatsága a Sasban.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8—5-ig 20 fillérért. Kedden és csütörtökön d. u. 8—5-ig 40 fillérért. Más időben 1 korona.

* **Primicziák.** A nagyváradai egyházmegye új felszentelt papjai a következő sorrendben fogják megtartani első szent miséjüket: **Lestyán Endre** szept. 20-án **Debreczenben**, a szent beszédet tartja **Halász Gyula** spiritualis, **Brem Lőrincz Fényen** 30-án, a szent beszédet tartja **Mellan István**, **Knecht János Fényen** 23-án, a szent beszédet tartja **Roóz József**, **Dérczy István Szarvason**, a szent beszédet tartja **dr. Dunay Alajos**, **Rada István** és **Kovács Bernardin** szerzetesek **Budapest** a Ferenczrendieknél.

* **Felhívás!** A **Knapp**-párt végrehajtó bizottsága felkéri a párttagokat, hogy a ma délelőtt 11 órakor a jogakadémia IV. számú tanyáján tartandó értekezletre teljes számban okvetlenül megjelenni sziveskedjenek.

* **Császka György érsek kitüntése.** Holnap, folyó hó 21-én tartja **Császka György érsek** arany miséjét, érseki székhelyén. Az áldott jó lelkű agg főpapot igen gyöngéd figyelemben részesítette a király, midőn igazi érdemeiért éppen az ünnep előnapján tünteti ki, egyik legnagyobb rendjével. A hivatalos lap tegnapi száma közli a kitüntetést.

Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztése folytán **Császka György kalocsai érseknek**, az egyház és a közügyek terén kifejtett kiváló tevékenysége elismeréséül **Lipót-rendem nagykeresztjét** díjmentesen adományozom.

Kelt Jaslóban, 1900. évi szeptember hó 12-én.

FERENCZ JÓZSEF, s. k.

Gróf Széchenyi Gyula s. k.

* **Bucusi Bodonos-Patakán.** E hó 16-án volt Bodonos-Patakán a szent kereszt felmagasztalásának ünnepén, illetve ez ünnepet követő vasárnapon tartatni szokott bucsu, melyen nagy számmal jelentek meg hívek a környékből. — Az egyházi teendők végzésében **Jávori István** lelkésznek, **Rozemberszky Gyula** és **Gahér Mihály** lelkészek segédkeztek. Az ünnepi szent beszédet **Rozemberszky Gyula** micskei plebános tartotta.

* **Tisza Kálmán Nagyváradon.** Váratlanul érkezett meg tegnapelőtt este **Tisza Kálmán** s az estét hívei körében töltötte. Tegnapi részt vett a megyegyűlésen, a hol ő maga is felszólalt, délben pedig **Szunyogh Péter** alispán adott ebédet tiszteletére. Az ebéden az alispánon kívül jelen voltak:

Tisza Kálmán, **gróf Tisza István**, **dr. Beöthy László**, **Tóth Dezső**, **dr. Márkus László**, **Hegyesi Márton**, **Szabó József**, **Lovassy Ferencz**, **Szunyogh Zsigmond**, **Dobozy Kálmán** és ifj. **Szunyogh Péter**.

Ebéd közben és utána **Tisza Kálmán** kedélyesen elbeszélgetett a társasággal, este részt vett a Széchenyi-szálloda nagytermében **Beöthy László** főispán által tiszteletére rendezett vacsorán. Jelen voltak a megérkezett képviselők s a párt bizalmasabb emberei s kedélyes hangulatban maradtak együtt a késő órákig.

Tisza Kálmán beszámolójára tegnap este több képviselő is érkezett. A budapesti gyorsvonattal megérkeztek: **Gajáry Ödön**, **Pulszky Gusztáv**, **Verner Gyula**, **Kristóffy József**, **Vásárhelyi Béla**, **dr. Neumann Armin**, **Molnár Béla**, **Blaskovich Sándor** és **Örley Kálmán** országgyűlési képviselők, a kiket a vonatonál **Szunyogh Péter** alispán, **Hlatky Endre** pártelnök, **dr. Hoványi Géza**, **dr. Bulyovszky József** polgármester, **Telegdi József** és **Konrád Márk** várt.

A mai beszámoló iránt, mely délelőtt 11 órakor a Kereskedelmi Csarnok nagytermében lesz megtartva, városszerte általános az érdeklődés.

Délben a Fekete Sasban nagy diszebéd lesz, melyre sokan hívatlosak.

* **Elítélt egyetemi polgárok.** Az egyetemi elnökválasztás után történt, hogy a liberális egyetemi ifjak az **Alkotmány** szerkesztőségé elé vonultak és tüntetést rendeztek. A szerkesztőség telefonozott a rendőrségért. A kivonult rendőrség aztán összetűzött az ifjúsággal s közülök tizenhármat letartóztatott. Ezek felett tartott most ítéletet **Krecsányi kapitány**, **Kosaras rendőrségi fogalmazó** előadása alapján. **Fremder Miksa** IV. éves, **Stein Sándor** I. éves, **Berger József** I. éves, **Gaal Andor** I. éves, **Weinberg Fülöp** I. éves és **Hay Kornél** II. éves

joghallgatókat, valamint **Tihanyi Béla** I. éves orvos-növendéket és **Keleti Ernő** magántanulót közcsend elleni kihágás miatt 20 korona pénzbírságra ítélte el. **Tóthossy Béla** I. éves bölcsész-hallgatót felmentette, **Lam Dezső** joghallgató ügyét áttették a X. kerületi kapitányhoz, **Lakatos Andor** joghallgató ellen pedig elrendelték a körözést, mert nem jelent meg a tárgyaláson. **Nagy Géza** előjárósági tiszt és **Skult-hety pénzügyminiszteri hivatalnok** ellen az eljárás folyamatban van. Az elítéltek valamennyien felebbeztek.

Itt említjük meg egyben, hogy az egyetemről kitiltott ifjak ügyében **Weiter Ernő**, az egyik kitiltott hallgató tegnap és ma jelentkezett kihallgatásra **Rapais Raimond** dr. rektor-nál, a ki azonban **Weilert** nem fogadta.

* **Tilos a színház látogatása.** Sok bajt okoznak a színháznál a látogatók, a kik nemcsak a munkásokat tartják fel alkalmatlankodásukkal, hanem a diszítésben is kárt okoznak. Ezt akarja most a város meggátolni, amidőn a színház látogatását szigorúan megtiltja s erre nézve a következő sorok közlésére kérték fel lapunkat: A színház munkálatainak végleges befejezése tárgyában. Végzés. Mivel a színház munkálatainak végleges befejezését a látogatók akadályozzák, a tanács a színház-épület látogatását f. évi október 1-ig beszünteti s ezen határozatának végrehajtásával az építés vezetését megbizzza azzal, hogy a színház-épületbe senkit se bocsáson be, felkéri egyúttal a közönséget, hogy a színház látogatásától s az épület egyes részeinek rongálásától tartózkodjék. Erről a lapok szerkesztőségei s a színház-építés művezetősége végzésen értesítendő. Nagyvárad város tanácsának 1900. évi szeptember hó 18 napján tartott üléséből. **Komlóssy József**, polgármester helyettes.

* **Tanítók virilistasága.** Pozsonyból írja levelezőnk: A város virilistái sorából a jövő évre két tanító nevét törölték, kiknek oklevelét eddig több éven át kvalifikációnak tekintették arra, hogy adójukat kétszeresen számítsák. Az 1886. évi XXI. t.-cz. csupán a tanárokat ruházta fel ezzel a joggal. A bizottság határozatát a tanítók megfélebbezik, azzal, hogy eddig, oklevelük alapján éveken keresztül élvezték a jogot. A tanítók érdekelten várják az ügy eldőlését, melyet a pozsonymegyei tanítóegyesület közgyűlésében tárgyalni fog és a végzés ellen orvoslást keres.

* **A jogakadémiai választásokhoz.** **Sebő Mihály**, a Segély-egylet elnökjelöltje tegnap d. e. tartotta meg programbeszédét nagy számmal megjelent pártbívei előtt. A beszédben főleg azt az ideális célzt hangsúlyozta, a melyet ő maga elé tűzött s a melynek elérésére kívánja vezetni a segélyegyletet. Ehhez a szép, de nehéz feladathoz kérte az ifjuság támogatását. A lendületes, hévvel előadott beszéd általános tetszést aratott az akadémiai polgárok közt, kiknek támogatásáról **Medvigy Gábor** biztosította az elnökjelöltet.

* **Vakmerő betörések.** Vakmerő betörők garázdálkodtak a Gilányi-soron, a kik a múlt éjjel csak *hat* üzletet törtek fel s onnan sok értékes dolgot és készpénzt elvittek. Páratlan eset ez a nagyváradai bűnkrónikában s nem is lehet, hogy egy szervezett rabló banda nem tütötte fel tanyáját városunkban. A Külvárost szemelte ki fosztogatása színhelyéül s mint a tények beszámolnak, meglehetősen szerencsével sikerült is.

Első sorban **Kovács I.** hentes üzletének vasredőit feltörték és a helyiségbe behatoltak. Meglehetősen kedélyes társaság lehetett, mert midőn pénz, vagy értékesebb dologra nem akadtak, elfogyasztottak 5 tányér kocsonyát, kolbászt és több töpörtyüs pogácsát. Midőn az éhes kompánia jóllakott, nagyobb ambícióval eredtek utnak.

Nem is mentek messzire. A közelben álló **Klein Sámuel** vegyeskereskedésének az ajtaját

kifizítve hatoltak be a boltba, a honnan a fiókból 6—7 frt aprópénzt vittek el s még 5 drb. skatulya szardiniát és 1 skatulya jó szivart vágta zsebre. Megpróbálkoztak az üzletben levő *Weirtheim* kasszával is, melyben nagy összegű pénz volt, azonban semmire sem tudtak menni s a vasmonstrumnak nem igen tudtak ártani, pusztán a helyéből kimozdítani tudták.

Innen *Fisch* Albert szatócsüzletébe látogattak el, a hol az ajtót szintén felfeszítve, az asztalfiókból 3 drb. arany gyűrűt, egy karika gyűrűt, egy brost, melyben *Fisch* Albert és feleségének a képe volt beillesztve, továbbá egy korall fülbevalót, 1 skatulya szivart és 206 frt. készpénzt elemeltek s azzal tovább állottak.

Itt elvégezve munkájukat, egy házzal tovább mentek. A szomszédban levő *Izsák* József üzletajtóját feszítették ki s már be is hatoltak, a mikor a tulajdonos felesége figyelmessé lett a zajra és kinézett. Persze a megzavart munkások megijedtek és odébb állottak.

Azonban működésüket még ekkor sem fejezték be. Hasonló czéllal meglátogatták *Wassersstrom* Adolf szatócs üzletét, azonban hasonló módon jártak, a honnan *Drimmer* Benjámint boltjában próbálták szerencsét, a hol az okozott zajt észrevették és a derék Robinsonokat elzavarták. A tulajdonosnő be is pillantott a boltba, a mikor egy siető nadrágos embert látott meg. Ezzel a látogatással azután vége lett a garázdálkodásnak, s az összeszedet zsákmánnyal a gazemberek elillantak.

Általános a gyanu, hogy a tömeges betörést egy banda, *Horváth* Czirill országosan ismert betörő vezetése mellett teljesítették, a ki még a fővárosi ékszerlopásaival öröközte meg dicső nevét a bűnkrónikában.

* **A 48-as honvédek igazolása.** Néhány évvel ezelőtt léptették életbe azt a módszert, hogy ha két tanu eskü alatt igazolta, hogy valaki 1848/49-ben valamelyik honvédcsoportban szolgált, nyomban fölvevették az öreg honvédek közzé, a nyugdíjra jogosultak sorába. Miután az igazolásnak ez a módja sok visszaélésre adott alkalmat, az öreg honvédek körében mozgalom indult meg, hogy az igazolásnak ezt a rendszerét megszüntessék. A fontos kérdéssel az október 3-án Budapesten összeülő országos honvédgyűlés is foglalkozni fog.

* **Értesítés.** A nagyvárad m. kir. bábaképezdén az 1900—1901. évi téli tanfolyamra a beiratások 1900. október hó 1—10-ig tartatnak. Felvétel végett szükséges okmányok: Keresztlevél, esketési-, erkölcsi-, illetőségi- és orvosi bizonyítvány. Kelt Nagyváradon, 1900. szept. 15-én. A nagyvárad m. kir. bábaképezde igazgatósága.

* **A vasárnap megülvése.** A »felvilágosodás« leplevel burkolt vallástalanság már a köznépnek, a községekben is erősen terjed s ezt egyes intézkedéseivel elősegíti maga az állam és a közigazgatás. Egy példa erre a vasárnapi munkaszünet. Amíg a törvény a polgároknak megtiltja a vasárnapi munkát, addig az állami és közigazgatási hivatalokban vasárnap sincs munkaszünet. Ilyen viszonyok között kalapot kell emelni az olyan főhivatalnok előtt, mint Zalamegye alispánja, a kiről egyik fővárosi lap a következőket írja:

»Zalavármegye alispánja 8450/ni. 1900. sz. a megye szolgabíráihoz intézett rendeletében szigorúan felhívja az összes járási főbíró urakat, hogy a községi és körjegyzőket »a legerősebben utasítsák«, hogy ezentúl vasár- és ünnepnapokon az isteni tisztelet tartásának ideje alatt községi és egyéb természetű ügyek tárgyalása végett irodáikba sem a községi előjárókat, sem más feleket be ne rendeljék, sőt ha akadnának is egyesek, a kik ezen időt akarják ügyeik tárgyalására felhasználni — azok is komolyan, feltétlenül utasítandók vallási kötelemeik teljesítésére.«

* **Eltűnt süket-néma.** Pusztá-Ujlakon Nagy András 15 éves süket-néma fia eltűnt a szülei házából s nem találják sehhol. Körözését elrendelték.

* **A F. M. K. E. új örökös tagjai.** A Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület örökös tagjai, akik egyszer és mindenkorra 66—66 koronával járulnak az egyesület kulturális alapítójához, örvendetesen szaporodnak. Ujabban 28-an iratkoztak be az örökös tagok közé, köztük: dr. Emmer Kornél orsz. képviselő, Beniczky Ádám, zsámboki földbirtokos, id. gróf Chotek Rezső, báró Lévy Henrik főrendiházi tag, Lukács Antal földhitelintézeti igazgató, gróf Vigyázó Ferencz, gróf Széchenyi Aladár orsz. képviselő, Thon Károly egyetemi tanár, a Magyar Kereskedelmi R.-T., Okolicsányi Sándor, hágai követünk, Szabó-Ferraris Arthur festőművész és még számosan.

* **Revolveres támadás.** Titokzatos büntett tartja most izgalomban Oláhszentmiklós község lakosait. Ugyanis folyó hó 14-én reggel *Fejér* Illés ottani jómódu gazdának János nevű gyenge elméjű fiát az egyik gátör kertjében több revolversebtől vérezve eszméletlen állapotban találták. A fiu 13-án este eltávozott hazulról, de egész éjjel nem térvén haza, szülei gyanusnak találták a dolgot és kora reggel keresésére indultak. Hosszas keresés után találták meg a már említett helyen. Rögtön jelentést tettek a hatóságnak, mely a nyomozást megindította, de még a tettést eddig nem sikerült kézre keríteni. A szerencsétlen áldozat életben maradásához nem sok remény van.

Kinai háboru.

A háboru mai állásáról a következő **táv-irataink** szólnak:

Hirek a kínai harcztéről.

Pétervár, szeptember 19. (Saj. tud. táv.) A vezérkarhoz e hó 16-áról a következő hírek érkeztek ide: *Fleischer* tábornok intézkedései következtében Inku kikötőváros biztosítva van a kínaiak támadásai ellenében. Vasut és táviró Dasiza és Haicsen közt 16 versztnyire helyre van állítva. A kínaiak nem háborgatnak bennünket, de elfoglalták az Ansancsantól dél-nyugatra fekvő magaslatokat, a hol a Haicsenből visszavont csapatok összpontosultak. Hire jár, hogy a kínai katonák és a boxerek közt egyenlenség, sőt összeütközések is történtek. Csapatunk egészségi állapota kitűnő és az élelmiszere elegendő. Szeptember 5-én néhány száz boxer megtámadott 30 orosz utászt, a kik a vasut helyreállításán dolgoztak Pekingtől három mérföldnyire, midőn az utászok a kínai falvakban ellopott talpfákat keresték. Az utászok kénytelenek voltak egy ember elvesztése mellett visszavonulni. Két század segítségükre jött és elűzte a boxereket. Hogy a vidéket megtisztítsa a boxerektől, a kik a falusi lakosságnál találtak szállást, *Lenevics* tábornok kiküldte *Tretiakov* ezredet egy oszloppal, mely a boxereket kiűzte a megerősített falvakból és több falut elhamvasztott. Orosz részről e közben egy tiszt és egy kozák megsebesült. A boxerek veszteségei jelentéktelenek.

Szeptember 1-én Harbinből egy különítmény ment Zizikarba, melyet egy vonat kísért élelmiszerekkel és építőanyagokkal. Minden eshetőségre igás lovakat is vittek magokkal. E hó 2-án lovas előcsapatunkat, melyet *Durov* alezredes vezetett, váratlanul megtámadták a kínai sánczokból, miközben három ember megsebesült. A beállott éj és eső megakadályozta a sánczok elfoglalását és a kínaiaknak sikerült a sánczokból elmenekülni. 5-én a különítmény érintkezésbe jutott *Orlov* tábornok csapatával. Minthogy ezáltal a különítmény czélja el volt érve, *Saharov* tábornok visszarendelte azt Harbinba. Az *Abagaitu-Hercsinszk-ország* határtól *Pogranisszaja-Ussuri ország* határig vezető vasutvonal összes állomásait 1180 verszt hosszvonal-

ban csapataink megszállva tartják. Vasuti munkások és szolgák, a kik elhagyták Mandsuriát, Habarovszkából, Nikolskából és Vladivosztkából visszatérnek munkáikhoz a vasut mellé.

Az újabb olasz kontingens.

Róma, szept. 19. (Saját tud. távir.) A napokban Kinába érkező újabb olasz kontingens nem megy Pekingbe, hanem a Tiencin és Peking közti uton fog elhelyeztetni, hogy az ott még mindig portyázó boxereket szétkeresse. Különböző újabb jelentések szerint Pekingben élelemhiány észlelhető, úgy, hogy nagyobb kontingenseknek odaküldése most nem látszik tanácsosnak.

Titkos megegyezés.

London, szept. 19. (Saját tud. táv.) Jól értesült körökben állítják, hogy Anglia és Japán között a kínai kérdésben a legutóbbi időben titkos megegyezés jött létre. Japán nem vonja vissza a csapatait és csatlakozik Németország és Anglia eljárásához, mely teljesen ellenkezik Orosz- és Franciaország politikájával.

EGYESÜLETEK

A Kath. Kör. választmányi ülése.

A nyári szünet után tegnap tartotta első ülését a helybeli Kath. Kör választmánya.

A gyűlésen jelen voltak: *Palotay* László elnök, *Dús* László alelnök, *Schlauch* Nándor, *Gálbori* Sámuel, *Bereczky* Géza, dr. *Hoványi* Gyula, *Böszörményi* Géza, dr. *Vucskics* Gyula, *Géczy* Lajos, *Frankó* Endre, *Papp* Imre, dr. *Némethy* Gyula, *Jelinek* Ferencz, *Weidlich* István, *Nozák* Rudolf, *Pekánovits* Imre, *Kelemen* Kálmán, *Stark* Gyula, *Grám* Sylveszter, *Tóth* Márton.

Palotay László elnök jelentést tett a kör választmányának, hogy a kath. kongresszuson ötödmagával képviselte a kört; a szakosztályok ülésén ő az egyház és a pápaságról, dr. *Némethy* Gyula pedig a ker. művészetéről előadást is tartottak. A választmány örömmel vette tudomásul az elnök jelentését.

A folyó ügyek kapcsán *Gyenge* Béla, a vi-galmi bizottság elnöke betérjesztette számadványát a nyári multság költségeiről. A multság tiszta jövedelme 137 koronát tesz ki, mely összeget a könyvtár javára utalványozott a választmány.

Böszörményi Géza, az ünnepélyt rendező bizottság elnöke előterjesztést tett a választmányának az október 14-én tartandó kilencz-százados jubileumi ünnepség tárgyában. A kiküldött bizottság az ünnepély programját a következőkben állapította meg:

Az ünnepély szent misével kezdődik, melyen a tagok testületileg vesznek részt. Délután a kör ünnepi előadást rendez, melyen az elnöki megnyitót tartja br. *Gerliczy* Ferencz, az alkalmi felolvasást dr. *Steinberger* Ferencz kanonok, *Dús* László alkalmi költeményt ír, melyet *Medvigy* Gábor fog elszavalni, a zárót *Palotay* László apát-kanonok mondja, az egyes pontok közt a kör és a képezde dalárdája hazafias és vallásos darabokat ad elő. Az ünnepély a Kereskedelmi Csarnok nagy termében meghívóval, de belépti díj nélkül lesz megtartva délután 5 órakor. A költségek fedezésére dr. *Steinberger* Ferencz kanonok 200 koronát ajánlott fel.

A választmány örömmel jóváhagyólag vette tudomásul a jelentést s az elnököt megbizta az egyes programpontok végleges megállapításával.

Uj tagokul felvették: *Mayr Gyula*, ifj. *Maróczy János*, *Köszeghy László*, ifj. *Böszörményi Géza* és *Ficzek Jenő*.

Ülés végén dr. *Vucskics Gyula* a kath. leányegylet nevében köszönetet mondott a kath. kör elnökségének, hogy a kör két kuglóját a kugliversenyre a leányegyletnek átengedték.

A nőegylet ülése. A »Biharmegyei és Nagyváradi Nőegylet« választmányi tagjait és védhölgyeit van szerencsém a f. évi szeptember hó 21-ik napján d. u. 4 órakor az árvaházban tartandó választmányi ülésre meghívni. Nagyváradi, 1900. évi szeptember hó 18-ik napján. Özv. báró *Gerliczy Félix*né, elnök.

A nagyváradi »Tanítók Köre« folyó szeptember hó 22-én délután 5 órakor rendes helyiségében *választmányi* gyűlést tart, melyre a tagoknak megjelenését tisztelettel kéri Nagyváradi, 1900. évi szeptember 20. *Stark Gyula*, elnök.

Jóváhagyott alapszabályok. A sarkadi *Chwra Kadischa* egylet alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyta.

Igazságszolgáltatás.

A nagyváradi kir. tábla elintézt ügyei.

Előadó: *Bige Gyula*.

- 2486 Kovács Katz Mór testi sértés — részben megváltoztatva.
- 2554 Blazsek Antal nyilvános rágalmazás — részben megváltoztatva.
- 2616 Kecskés Andrásné és társai lopás — részben megváltoztatva.
- 2629 Jaszli Józsefné és társa becsületsértés — rendelet.
- 2636 Jock János és társai becsületsértés stb. — részben megváltoztatva.
- 2641 Ifj. Pinczo József közegészség elleni s testi épség elleni kihágás — visszautasítva.
- 2402 Rosensohn Jenő és társai lopás — csatolás.
- 2500 Kuzmann János testi sértés — feloldva.
- 2528 Rosensohn Jenő és társa lopás, orgazdaság — részben megváltoztatva.
- 2545 Hubert Vilmos és neje testi sértés — helybenhagyva.
- 2556 Lukács Mihály lopás — helybenhagyva.

Előadó: *Molnár Géza*.

- 2120 Tasadon Anna testi sértés — megváltoztatva.
- 2139 Szabó József és társa hatóság elleni erőszak — helybenhagyva.
- 2164 Per Petruné becsületsértés — helybenhagyva.
- 2165 Lingurár Jozsa becsületsértés — helybenhagyva.
- 2728 Kovács Pál közveszélyű cselekmény — főtárgyalás.
- 2816 Balla György lopás — rendelet.
- 2701 Cs. Szabó Dániel testi sértés — megsemmisítve.
- 2702 Id. Cs. Farkas Bálint s. t. ingatlan jogtalan elfoglalása — részben megváltoztatva.

IRODALOM.

Természetrájk a népiskolák felsőbb osztályai számára. Irta Ertl Heribert. Budapest, 1900. 8-rét, 80 lap. Csak az imént jelent meg a Szent István-Társulat kiadásában a Györfly János-féle Magyar nemzet története és a Mócsy László-féle Gazdaság és kertészettan, külön fiúk és leányok számára s ezekhez a ki-

válóan sikerült népiskolai tankönyvekhez most méltó társul sorakozik az Ertl Heribert Természetrájkja. E könyvet meg kell ismerni s ha a katolikus tanítói világ megismerte, tudjuk, hogy meg is szereti és szívében használni fogja.

A Szent István-Társulatnak ugyanis nem pusztán az volt a célja, hogy vele népiskolai tankönyv-kiadványainak számát szaporítsa. Az érdekes társulat használni, szolgálni kívánt a katolikus tanítóknak, jobb természetrájkot igyekezett adni, mint az eddig közkeletűek. S Ertl Heribert műve valóban haladást jelez ezen a téren. Az állatországot 46, a növényországot 20 és az ásványországot 10 oldalon keresztül ismerteti könnyed, világos, magyaros szöveggel s a szöveg közé nyomott 60 igen szép ábrával. A keménykötésű könyv ára 48 fillér. Megrendelhető a Szent István-Társulat könyvkiadóhivatalában: Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.

Közönség köre.*

A jogakadémiai választások.**

Igen tisztelt szerkesztő ur!

A »N. Napló« tegnapi számában »Afférek a jogakadémián« czim alatt megjelent egy cikk, a mely a valóságnak meg nem felel. Igen kérem tehát tisztelt szerkesztő urat, szíveskedjék becses lapjában következő soraimnak helyt adni.

Hogy ha *Steiner* Andor ur emlékező tehetségét meg nem zavarta volna a választás miatti izgatottság, emlékeznie kellene, hogy az egész ügy nem áll úgy, amint az a »N. Napló«-ban meg van írva. Emlékező tehetségének támogatására felhívom figyelmét a következő pontokra:

1. Midőn *Steiner* ur több kollégám jelenlétében felszóllított, hogy a *Knapp*-pártba lépünk be, mindnyájan kijelentettük, hogy azt a *Bolcas* L. féle ügy miatt meg nem tehetjük. Erre felkért, hogy szombaton este jelenjünk meg a »Zöldfa« kistermében, a hol *Knapp* Lajos ur az ügyet tisztázni akarja, *sajnálattal fejezvé ki Bolcas L. inzultálása miatt*. Ismételt kérésére megígértük, hogy el fogunk menni, de különösen hangsúlyozva, hogy ez által *semmiféle kötelezettséget magunkra nem vállalunk*.

2. A »Zöldfa« kis termében *Knapp* Lajos és *Steiner* Andor urak vártak mi reánk *terített asztal mellett — kortes vacsorával*, mit mi természetesen el nem fogadtunk, a hogy azt napokkal előbb is kijelentettük volt, hanem egy más asztalnál foglaltunk helyet. *Steiner* ur most tudomásunkra hozta, hogy *Knapp* Lajos ur azért hívott meg, hogy sajnálkozását fejezze ki *Bolcas* L. inzultálása miatt. Ez: azután *Knapp* Lajos ur személyesen — 30 román jogász jelenlétében — *ki is fejezte*, említvén, hogy nem mint egyén tette azt, hanem mint az akkori párt eszköze. Ezen nyilatkozatát a hírlapokban is *nyílttérleg* közzé tenni följánlotta. Mi azonban egy más nyilatkozatot kívántunk. Ezen nyilatkozat, melynek egy példányát *Knapp* ur magához vett, hogy azt a következő napon pártja elé terjessze, a következő:

»Román jogászkollégáimnak sajnálatomat óhajtom és kívánom kifejezni azon cselekedetemért, a melyet két évvel ezelőtt *Bolcas* L. volt kollégám ellen elkövettem és fölkérem t. párthivemeit, hogy ezen nyilatkozatom tudomásul vegyék.«

Knapp Lajos és *Steiner* Andor urak ezen nyilatkozatot elfogadták, megígérték, hogy azt a hétfőn vagy kedden megjelenő összes nagyváradi lapokban közölni fogják. Mivel ezen nyilatkozat közlésétől tettük függővé a további tárgyalások folytatását — eltávoztunk. Tehát nem kötelezhettük le magunkat — mint azt a tegnapi cikkíró állította — hogy *Knapp* ur mellett vagy ellenében fogunk

* E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

** E nyilatkozatra vonatkozólag úgy értesülünk, hogy holnap válaszólni fognak az érdekeltek, kiknek számára e jogot fent is tartjuk.

A szerk.

szavazni, minek bizonyítéka az, hogy *Knapp* és *Steiner* urak ígéreteit és pedig: hogy a segélyegylet tiszti karában románok is lesznek, hogy az alelnök román lesz, hogy az idei jogászbál táncrendjében román nemzeti tánczot is fognak fölvenni stb. — nem is vettük tudomásul.

3. Másnap *Steiner* ur tudomásunkra hozta, hogy a párt a fenti nyilatkozatot nem fogadta el, mire mi kijelentettük, hogy ily esetben az eddigi dolgokat és nyilatkozatot mint nem történeknak tekintjük. Arra a kérdésre, hogy mi tevők leszünk, határozott választ nem adtunk és nem is adhattunk, mert e fölött még nem határoztunk volt.

4. Hétfőn *Steiner* ur fölkeresett és önként följánlott egy újabb nyilatkozatot, a melyben *Knapp* Lajos ur saját nevében nekünk sajnálatát fejezi ki, a menyiben *Bolcas* L. inzultálása által benünket sértett. Mi ezen nyilatkozatot el nem fogadtuk, a dolgot abban hagytuk határozott választ most sem adván.

5. A mi végre azon állítást illeti, hogy mi *Sebő* Mihály urnak följánlottuk és ő »undorral visszautasította« volna a mi pártfogásunkat, az említett cikk írója ép oly jól tudja mint mi, hogy — nem igaz, mert mi *Sebő* urral semmi összeköttetésbe nem léptünk, a mit máskülönbén *Sebő* ur legjobban bizonyíthat.

Máskülönbén a »N. Napló«-ban megjelent cikk írójának ezen kortesfogását a fölsoroltak alapján a t. közönség megbírálására bizzuk.

A román joghallgatók nevében:

Sceopol József,
ugyis mint a »N. Napló«-ban
megtámadott.

REGÉNY-CSARNOK

Balny város titka.

Regény.

Franziából fordította: K-ő.

46.

A boldog viszontlátás öröme szavakba nem is foglalható. Nem győztek eleget beszélgetni az elválásuk óta történt eseményekről; többi között Márta boldogan tudatta Bernard doktor fiával történt eljegyzését, ki éppen most fejezte be tanulmányait és atya hivatalát vette át, mert ez már nyugalomba vonult.

De a köztük uralkodó szívélyesség mellett társalgásuk kissé feszes volt, látszott, hogy mindnyájan azon igyekeznek, nehogy bizonyos kellemetlen és mindnyájunkra nézve fájdalmas emlékeket megbolygassanak.

Tíz óra tájban *Jakab* szállásukra vezette Frémontékat és másnap délelőtre találkozót tűztek ki.

Frémonték megérkezése nem verhetette ki *Jakab* fejélől a szomorú gondolatokat, miket az ismeretlen ember látása keltett benne. Még álmában is újra átélte a balny-i rémesetet s másnap is nagyon nyomott hangulatban volt.

Tíz órakor mindnyájan összegyűltek *Dubreuil* nél és megbeszéltek a nap programját. *Lucie* azt ajánlotta, hogy délelőtt sétáljanak *Páris* belsejében és villásreggelizzenek a *Palais-Royal*-ban, mert így nem vesztegetik el az időt a hazatéréssel.

— Így lesz a legjobb, mondá *Jakab*. Megbocsáttok azonban, de én nem mehetek még veletek. Tizenegy órakor találkozunk.

— Jó; de ne váross magadra, felelt *Lucie*.

Mialatt *Lucie* és a Frémont család a városba indultak, *Jakab* a mechanikushoz ment.

Útközben betért ennek irodájába, hol hosszasan elbeszélgettek. *Jakab* sürgős elutazásáról beszélt, a gépész pedig a technikai akadályokat fejtegette, melyek a gépek elkészülését ennyire késleltették.

Beszélgetés alatt egy összehajtott rózsaszín papiros tűnt fel *Jakab*nak, mely az asztalon feküdt s néhány szó olvasható volt rajta: Ügy-nökség . . . titoktartás . . . tudakozódások . . . Ez a papir magára vonta *Jakab* figyelmét s szeretete volna elolvasni.

— Ugyan kérem, mi az a rózsaszín papír? kérdezte végre.

— Minden héten kapok ilyet, de jóformán el sem olvasom, felelt a gépész a kért tárgyát Jakabnak nyújtva. Valamelyik titkos ügynökségnek a hirdetése, mely mindenféle dolgot és körülményt kikutat bármely megjelölt egyénre vonatkozólag. De olvassa el, ha érdekli.

Jakabb átvette a hirdetést és olvasta:

JAUMARD ARTUR

ügynöksége

Páris, Szent-Márton-boulevard 17. sz.

Tisztelt Uram!

„Sok évi prakszisom alatt szerzett tapasztalataim alapján bátor vagyok magamat Uraságod becses figyelmébe ajánlani.

Elvállalok bármiféle megbízást valakinek személyes vagy anyagi viszonyainak kikutatására vonatkozólag és ezen a téren minden tudakozódásra rövid idő alatt pontos választ adhatok.

Üzletem alapelve a legszigorubb titoktartás.

Engedje remélnem . . . stb.

Jaumard Artur.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A miniszterelnök a miskolci kongresszusnak.

Miskolcz, szept. 19. (Saját tud. táv.) Széll Kálmán miniszterelnök a miskolci kongresszus üdvözlő táviratára válaszolván, azt megköszönte, mondván, hogy az ország kereskedelmi érdekeinek támogatását szíven hordja és azt a legfontosabb feladatai közé sorolja. A legnagyobb súlyt arra helyezi, hogy az összes közigazgatási szervek összhangzatosan, szervesen fejlesztesse, mely körülmény biztosítja az ország anyagi erejének a felvirágzását.

Albert herceg temetése.

Drezda, szept. 19. (Saját tud. táv.) Ottó főherceg ma reggel ideérkezett és katonai pompával fogadtatott. Frigyes Ágost herceg, a ki osztrák-magyar gyalogezredének ruháját viselte, üdvözölte a főherceget, a ki a szász gárdalovasok egyenruháját öltötte fel. A főherceg kíséretében van Dlahovesky báró főudvarmester. A főherceg fogadására megjelentek még a hadügyminiszter, az osztrák-magyar követség tagjai, Hirschbach vezérigazgató és több tábornok. A főherceg megsejmelte a diszszádot. A zenészek nem játszottak. A főherceg Frigyes Ágost főherceggel a Zinzendorferstrasseban levő palotába hajtott. A főherceg mellé diszszolgálatra Schul vezérőrnagyot és Oppen-Huldenberg ezredet rendelték ki. Reitzenstein báró weimari szász követ ma ideérkezik Albert herceg temetésére.

Egy tengeri fürdő elpusztulása.

London, szeptember 19. (Saját tud. távirata.) A Reuter-ügynökség jelenti Dallasból (Texa) e hó 18-ról: Az a hír érkezett ide, hogy Highizland tengeri fürdőt (Jafferson tartomány) a legutóbbi orkán elpusztította. A fürdőnek vagy száz háza közül, melyekben számos fürdővendégek voltak, egy sem maradt meg. A segélyt vivő vonat, a mely tegnap érkezett Highizlandba- 400 holttestet talált.

Pisztoly párbaj.

Budapest, szept. 19. (Saj. tud. táv.) Latinovics Ernő volt országgyűlési képviselő és farkasházi Fischer Zsigmond, a Magyar Hírlap munkatársa között ma a kispesti czéllövő helyiségben véres pisztolypárbaj folyt le. Az első lövésnél Fischer átlötte Latinovics balkarját. A párbajra okot állítólag az említett lapnak »vállpörből bűnpör« című közleménye szolgáltatott, melyben Latinovics súlyosan megtámadtatott.

Elnökválasztás Amerikában.

New-York, szept. 19. (Saj. tud. táv.) A demokrata párt nagy erősödést nyert azzal, hogy Cleveland volt elnök és Olney volt külügyminiszter kijelentették, hogy Bryant támogatják, minthogy Mac Kinley imperiálista politikája nem felel meg az Egyesült-Államok érdekeinek.

Ujabb harc.

London, szept. 19. (Saját tud. táv.) A Daily Telegraph jelenti Lourenco-Marquezból tegnapi: Kapmuiden és Hektorspruit közt rendes csata volt. A búrok veszteségei súlyosak. Lourenco-Marquezt a búrok elárastják. A holland egészségügyi csapat Konstantinápolyból ideérkezett és visszatér Európába. A határon a búrok csatárai megöltek egy portugált. Egy portugál üteg tegnap a határba ment, de a 63. kilométernél a kafferek megtámadták; az ütközet még folyik.

Egy város elfoglalása.

Pretória, szept. 19. (Saját tud. táv.) Polecarev tábornok elfoglalta Kapmuident és birtokába vett 56 mozdonyt és sok vasuti kocsit.

A menekülő búrok.

Laurenco-Marquez, szept. 18. (Saj. tud. táv.) Ma egy búr egészségügyi vonat érkezett ide 20 sebesült búrral és négy angollal. 500 brú menekülő éjjel ideérkezett.

Panama Angliában.

London, szept. 19. (Saj. tud. táv.) A woolwichi arzenál katonai szakértői használatatlannak jelentették ki azt a 10 millió éves töltényt, mely a múlt héten érkezett oda. A töltényeket egy ismert gyár állította elő, melyhez a miniszterium egyik tagját anyagi érdekek kötik.

Az északsarki expedíció.

Tromsø, szept. 19. (Saját tud. távirata.) Egy ma ideérkezett gőzös közli, hogy a Baudahl főhadnagy vezetése alatt álló Matador német északsarki expedíciós hajóval e hó 6-án 76 fok 52' északi szélesség és 13 fok 3' keleti hosszúság alatt a Spitzbergáktól Nyugatra találkozott. A Matador hajón minden jól van. Az utazás eddig kedvező volt. A hajó magával hozta a Matador postát.

A galicziaiak segélyezése.

Bécs, szeptember 19. (Saját tud. távir.) A Wiener Zeitung a 14. §. alapján császári rendeletet tesz közzé e hó 15-iki kelettel, a mely szerint 5 millió korona engedélyeztetik az állampénztárból a szükségét szenvedők istápolására, mely összegből 2.750.000 korona az 1900. évi árvízkatasztrófa következtében nyomorba jutott galicziaiak támogatására fordítható, továbbá egy másik császári rendelet ugyancsak e hó 15-iki kelettel a sertésvész elleni óvrendszabályokra vonatkozó, 1899. évi május hó 2-án kelt császári rendelet egyes határozmányainak módosítása tárgyában.

KOZGAZDASAG.

A gazdasági egyesület ülése.

A Biharmegyei Gazdasági Egyesület tegnap délután választmányi ülést tartott a vármegyeházán.

Szabó József elnökölt; jelen voltak:

Gróf Tisza István, Telegdi József, Schlauch Nándor, Beöthy László, Száhlender Károly, Vidovich György, Papp Imre, Bernáth István, Korda Andor, Pekanovits Imre, Bereczky Géza, Markovics Antal, dr. Márkus László, Kornstein Lajos, Markovits Károly, Alexander Lajos, Platthy Miklós, Hirschmann Konrad, Móricz Pál, Lovassy Ferencz, Kaczvinszky Viktor, Weingärtner Andor.

A földmivelésügyi miniszter leiratát a szőlővesszők vásárlása tárgyában — tudomásul vették.

A miniszter leirt az egylethez szőlőkarók vásárlása tárgyában. — Meghirdetik azzal, hogy akik karókat akarnak vásárolni, a borászati felügyelőnél jelentkezzenek.

Biharvármegye értesítette az egyletet, hogy a szakoktatás és háziipari tanfolyamok szervezése körül készséggel nyújt támogatást. Örvenletes tudomásul vették.

Nagyvárad városa köszönetet mond az egyletnek a permetező-kiállítás rendezéseért. Tudomásul vették.

Nagyvárad városa árt az epreskerti bér-szerződés tárgyában. — A szerződést megkötik, akként, hogy az épület értéke kitüntetve legyen abban.

Az orsz. magyar gazd. egyesület megkeresését Bécs községtanácsának a fogyasztási adók kivetése tárgyában — pártoló felterjesztést intéz e tárgyban a miniszterhez az egylet.

Az orsz. magyar gazdasági egyesületnek beküldik az egyletnek 1899. évi működéséről szóló jelentését.

A pestmegyei gazdasági egylet megküldötte a dahánytermelők és kertészek közötti viszony szabályozása tárgyában a miniszterhez intézett feliratát.

Gróf Tisza István indítványára egy szűkebb bizottságot küldtek ki, azon felhatalmazással, hogy belátása szerint intézzen feliratot a földmivelésügyi miniszterhez. A bizottságot Bernáth István elnöklete alatt Szunyogh Zsigmond, Fráter Zoltán és Papp Imre tagokból küldték ki.

A Kassán tartandó agrárgyűlést meghirdetik, hogy aki részt akar venni a gyűlésen, jelentkezék az elnökségnél.

A czirok- és szalmaipari gyár.

Egyik legérdekesebb pontja volt az ülésnek a Nagyváradon tervezett czirok- és szalmaipari gyár ügye. Dr. Hoványi Géza árt az egyesülethez, a melyben kéri, hogy az új gyári részvénytársaság megalapítására, illetve részvények jegyzésére a birtokosokat buzdítsa a választmány.

Gróf Tisza István hasznos foglalkozásnak tartja a czirok termelést ott, hol közel van a község s jó a talaj. A gazda tisztességes hasznot érhet el. Melegebben kellene ezt az ügyet felkarolni. Bizzák meg az elnököt, hogy a létesítendő új gyárnak propagandát csináljon.

Beöthy László főispán ismerteti a felállítani szándékolt gyárat, a melyet hasznosnak tart. Külföldről már is sok megrendelést kapott. Azt véli, hogy nemcsak a részvények aláírása volna a cél, hanem oda kell hatni, hogy czirokot termeljenek.

Szunyogh Zsigmond helyesli az egész mozgalmat, csak azt veti fel, hogy ismertessék meg, mutassák be a megye egyes vidékein a cziroktermelést, mert azt nem ismerik. Ha meggyőződnek annak hasznos voltáról, örömmel karólják fel.

Csapó Dezső próbát tett a czirok termeléssel, de fiaskót vallott vele. Nagyon kimeríti a földet.

Telegdi József tiltakozik az ellen, hogy a földet kimeritené a czirok termelés. Jól jövedelmez s a földet jóvá lehet tenni. Indítványozza, hogy tartsanak felolvasásokat a czirok termeléséről.

